

LINNUHARULDUSED EESTIS KUNI AASTANI 1989

Eesti linnuharulduste komisjoni aruanne (3)

Rarities in Estonia till 1989:
report of the Estonian Rarities Committee (3)

Vilju Lillelcht & Erik Leibak

Madukotkas *Circaetus gallicus* (58, 36, 21)¹

(1) enne 1875 Kapla khk., Harjumaa 1 paar (H. Graf Leo Keyserling). (2) enne 1875 Kuusalu khk., Harjumaa (Karl Koch). (3) enne 1875 Kambja khk., Tartumaa. (4) enne 1875 Otepää khk., Tartumaa. (5) 04.06.1883 Vigala khk., Läänemaa (Leckbandt). Tõestamata andmeil samast lastud veel mitu isendit. (6) 17.05.1885 Äksi khk., Tartumaa pesa (Gustav Weltz). (7) 1897 Kullamaa khk., Läänemaa ♀, pesa (Georg v. Peetz). (8) enne 1898 Rõngu khk., Tartumaa pesa (v. Walter). (9) 22.05.1961 Kullamaa khk., Läänemaa pesa. (10) 1905 Ambla khk., Järvamaa. (11) 1900-ndad Väandra khk., Pärnumaa pesa (Lackschewitz). (12) 00.09.1912 Lehtse, Ambla khk., Järvamaa. (13) suvi 1916 Puhja khk., Tartumaa juv. (Hirschfeldt). (14) 1890 - 1917 Eesil veel ca 20 isendit coll. (15) 1920-ndad Saarde khk., Pärnumaa pesa (H. Mängel). (16) 1920-ndad Saarde khk. (H. Mängel). (17) suvi 1928 Kurssi khk., Tartumaa. (18) 29.09.1928 Kavilda j., Puhja khk., Tartumaa. (19) suvi 1929 Nissi khk., Harjumaa pesa (J. Väljataga). (20) 1930 Vaivara khk., Virumaa. (21) 1930 Harjumaa. (22) 1931 Iisaku khk., Virumaa. (23) 1931 Kose v., Virumaa (J. Parts). (24) 1931 Põhja-Eesti. Tõestamata andmeil kohatud samas ka 1925.a. (25) (ca 1930 -) 1932 Harju-Jaani khk., Harjumaa ♀, pesa (Karl Virks). (26) 00.08.1932 Kunda läh., Viru-Nigula khk., Virumaa (Alfred Leckbandt). (27) 1932 Pärnu khk., Pärnumaa. (28) 1932 Kuusalu khk. (29) 1932 Torma khk., Tartumaa. (30) 1933 Mihkli khk., Pärnumaa. (31) (1933 -) 1934 Kullamaa khk. pesa (Krupp, E. Kumari). (32) 1935 Mihkli khk. pesa (K. Taros). (33) 00.09.1935 Lintsi vahtkond, Nissi khk., Harjumaa (G. Griffel). (34) 15.05.1936 Mihkli khk. ♀, pesa (K. Taros). (35) suvi 1936 Laiuse khk., Tartumaa Sa. (36) 1936 Jõhvi khk., Virumaa. (37) 1936 Rakvere(?) khk., Virumaa. (38) 1936 ja 1940 vahel Kullamaa khk. pesa (Andrei Lepik). (39) 13.05.1937 Mihkli khk. pesa (K. Taros). (40) 25.06.1937 Emmaste khk., Hiiumaa (Mihkel Leppik). (41) 04.07.1937 Märjamaa khk., Läänemaa (W. Thomson). Tõestamata andmeil kohatud samas ka sügisel 1931. (42) suvi 1937 Tori khk., Pärnumaa pesa. (43) kevad 1938 Mihkli khk. (V. Jürgis). (44) 1939 Iisaku-Vihtse khk., Virumaa. (45) 01.05.1942 Mihkli khk. pesa (Andrei Lepik). (46) 07.05.1943 Mihkli khk. pesa (A. Lepik). (47) 10.05.1945 Mihkli khk. pesa (A. Lepik). (48) 1947 Mihkli khk. pesa (A. Lepik). (49) 00.05.1948 Kose khk., Harjumaa pesa (Hillar Pärjasaar). (50) 12.07.1948 Lüganuse khk., Virumaa. (51) Kose khk. 1 paar. (52) suvi 1950 Torma khk., Tartumaa 1 paar (Hillar Pärjasaar). (53) 1951 Kose khk. (H. Pärjasaar). (54) 1951 Laiuse khk.,

¹ - kaitses eelmärkidel on pesitsuskoosseisude leidude täpsed asukohad salastatud.

Tartumaa ja Koeru khk., Järvamaa (L. Nõmmiksaar). (55) 16pp 05.1952 Kuusalu khk. (56) 24. ja 27.06.1952 Häädemeeste khk., Pärnumaa (Eerik Kumari). (57) 09.08.1952 Krani, Järva-Madise + Ambla khk., Järvamaa (Hillar Pärjasaar). (58) II pool 04.1953 Tapi ja Seidla vahtk., Kose khk. (Ülo Järvekülg). (59) 25.05.1954 Torina khk. (Lemming Rootsmäe) (60) 30.06.1954 Kadrina-Ilumäe khk., Virumaa (Eerik Kumari). (61) 05.07.1957 Tori khk. ♂ (Ilmar Tiik). (62) 21.08.1957 Tootsi läh., Tori khk., Pärnumaa ♀. (63) 03.08.1958 Kauksi, Iisaku khk., Virumaa = Kohtla-Järve raj. (Eerik Kumari). (64) 28.04.1960 Võrnu-Sala vahtk., Jõhvi khk., Virumaa = K.-Järve raj. 2 is. (Valter Kangur). (65) 28.08.1960 Varja - Aa, Lüganuse khk., Virumaa = K.-Järve raj. (V. Kangur). (66) ca 1960 Saarde khk. (V. Saar). (67) ca 10.05.1961 Jõhvi khk. (Valter Kangur). (68) 20.05.1964 Ambla khk., Järvamaa = Harju raj. pesa (Hillar Pärjasaar, August Mank). (69) 00.07.1964 Röpina khk., Võrumaa = Põlva raj. (Johannes Peiker). (70) 29.04.1966 Saue ja Jõgisoo vahel, Keila khk., Harjumaa (Eet Tuule). (71) 22.07.1966 Noarootsi khk., Läänemaa (Fred Jüssi, Tiit Randla). (72) 00.07/08.1966 Jõhvi khk. 2 ad. (Guido Rooden). (73) 00.04.1967 Jänijõe vahtk., Ambla khk., Järvamaa = Harju raj. (Hillar Pärjasaar). (74) 22.05.1967 Noarootsi khk. (Tiit Randla). (75) 30.05. - algus 07.1970 Keila khk., Harjumaa ?, pesa (Hillar Pärjasaar, Jaanus Remme). (76) 1970 Kursi khk., Tartumaa pesa (Valdor Kuiv). (77) 07.05.1971 jj. Kursi khk. paar, tühi pesa (Valdor Kuiv, Tiit Randla, Fred Jüssi). (78) 08.05.1971 Keila khk. (Eet Tuule). (79) 09.07.1971 Ambla khk. (Evi Adder). (80) 03.09.1971 Rahumäe, Nõmme linn, Harjumaa (Kirill Drews). (81) 14.05.1972 Pärnu khk. (Tenno Laur). (82) 18.07.1972 Ambla khk. (Evi Adder). (83) 1972 Kursi khk. paar (Valdor Kuiv). (84) 01.06.1973 Keila khk. (Tenno Drews). (85) 00.05.-06.1974 Keila khk. (T. Drews). (86) 1974 Kursi khk. 2 is. (Valdor Kuiv). (87) 09.05.1975 Keila khk. (Tenno ja Kirill Drews). (88) 1975 Kursi khk. 2 ad. (Valdor Kuiv). (89) 26.09.1975 Viinistu, Kuusalu khk., Harjumaa (Aivar Leito). (90) 05.06.1976 Tori khk. (Eedi Lelov). Tõestamata andmeil kohatud samas ka 1975.a. (Ülo Nuut). (91) 11.06.1976 Maarja-Magdaleena khk., Tartumaa = Jõgeva raj. (Tiit Randla). (92) 1976 Kursi khk. paar (Valdor Kuiv). (93) 14.08.1976 Üksnurme, Keila khk. Harjumaa (Eet Tuule). (94) 00.06.1977 Keila khk. (Tenno Drews). (95) 1977 Kursi khk. (Valdor Kuiv). (96) 22.08.1977 Rääma raba, Pärnu khk., Pärnumaa (Tenno Laur). (97) 21.04.1978 Kose khk., Harjumaa (Fred Jüssi). Ilmselt sama isend 10.06.1978 Ambla khk., Järvamaa = Harju raj. (Evi Adder). Tõestamata andmeil kohatud sealkandis ka 1977.a. (Lembit Tipner). (98) 22.05.1978 Keila khk. (Kirill Drews). (99) 24.10.1978 Mehikoorma läh., Röpina khk., Võrumaa = Tartu raj. (M. Holst). (100) 12.04.1981 Keila khk. (Kirill Drews). (101) 14.-15.05.1981 Harju-Risti khk., Harjumaa = Haapsalu raj. paar (Fred Jüssi). (102) 01.05.1982 Kuusalu khk. (Fred Jüssi). (103) 20.04.1983 Rootsoja, Iisaku khk., Virumaa = K.-Järve raj. (Heino Saarela, Ene Viht jt.). (104) 03.08.1983 Kaalepi, Järva-Madise khk., Järvamaa (Anti Öun). (105) 16. ja 21.-24.08.1983 Kärevere sild, Äksi khk., Tartumaa 1 paar + 1 juv. (Aleksander Abuladze). (106) 07.06.1986 Keila khk. (Kirill Drews). (107) 07.06.1986 Reigi khk., Hiiumaa (Einar Tammur, Tiit Randla, Urmas Sellis). (108) 30.04.1987 Harju-Risti khk. (Tiit Randla). (109) 18.05.1987 Reigi khk. (Einar Tammur). (110) 24.05. - 11.07.1987 Laiuse khk. (Aivar Leito, Einar Tammur, Andrus Kuus, Marek Vahula). (111) 13.06.1987 Keila khk. (Tenno Drews). (112) 24.07.1988 Helme khk., Viljandimaa = Valga raj. (Rein Mikk, Olev Merivee). (113)

27.08.1938 Ülemiste jv., Jüri khk., Harjumaa (Tenno Dreves). (114) 23.05.1969 Harju-Risti khk. (Einar Tammur).

Tõestamata andmeil on madukotkast kohatud veel Vastseliina khk. Võrumaal (enne 1926), Audru khk. Pärnumaal (16.06.1948), Haljala ja Kadriina khk. Virumaal (1967-58 ja 1977-78), Vigaia khk. Läänemaal (24.08.1969) ja Harju-Jaani khk. Harjumaal (kuni 1969).

HK ei tunnustanud: 00.06. ja 07.1956 Reiu, 08.04.1960 Võrnu-Sala, 28.04.1968 Suurevälja, 1968 Järvakandi, 1976 pesitsemine (Рандла 1985), 29.07. ja 05.08.1983 Karla.

(1-110): Russow, 1880; Sits, 1934, 1936; Löwis 1898; Loudon 1907; Härms 1932, 1934, 1937; Veroman & Pärj, 1958; Vilberg, 1931; Kumari, 1939; Teino, 1936 / (33) leiu aeg ekslikult lõpp 10.1935/; Mank, 1962; Masing, 1957; Rootsmäe, 1959, 1966; Rootsmäe & Rootsmäe, 1974, 1976; Randla & Jüssi, 1971 / (64-65) leiu aeg ekslikult 22.07.1967, (71) leiu aeg ekslikult 22.07.1967/; Randla, 1971; Рандла 1985; Lelov & Laur, 1990; Leito & Tammur 1991. HK otsus puudub: ca 1955 Tori khk. pesa, 1964 ja 1970 vahel Harjumaa, 1965-66 Pärnumaa, 1966 Jõhvi khk. pesa, (kuni) 1968 Kohtla metsk., 1969 Haljala khk., 20.04/09.1970 ...?, 28.04.1970 Harjumaa, 31.07.1973/78 Keila khk., 02.04.1983 Tapa ümbrus, 21.09.1983 Lao, 09.05.1985 Keila khk., 05.05.1986 Harjumaa, 09.05.1986 Keila khk., 18.04.1987 Keila khk., 1988 Keila khk.

Karvasjalg-viu *Buteo lagopus* pesitsemine ja vaatlused VI - VII

HK ei tunnustanud: 26.06.1932 Ruhnu (vt. Transehe, 1942), 23.06.1952 Leterma pesa, 27.06.1952 Tallinna läh. (vt. Lini et al., 1963) ja 27.08.1952 Iisaku metsk. I juv. Pesitsusteade "Eesti Looduses" 1966 nr. 6 lükati ümber samas ajakirjas 1967.a.

Suviste "karvasjalg-viude" puhul on olnud tegemist hiireviu heleda faasi või herilaseviuga või koguni väike-konnakotkaga.

Suur-konnakotkas *Aquila clanga* (7,0,1)

(1) suvi 1911 Essu läh., Haljala khk., Virumaa ♀ (R. Ungern-Sternberg). (2) 10.07.1916 Põhja-Eesti imm. (Herbert Hunnius). (3) 00.06.1926 Järvselja, Võnnu khk., Tartumaa ad. (E. Kolga). (4) 19.09.1949 Lagina jõe suue, Kodavere/Tartu-Maarja khk., Tartumaa ♀ juv.? (E. Viluver). (5) 20.09.1949 Reku, Puhja khk., Tartumaa ♂ (Reinhold Kverfeld). (6) 17.08.1952 Ahja jõe suue, Võnnu khk., Tartumaa ♀ imm. (E. Närep). (7) 01.08.1953 Pedja jõe suue, Puhja khk., Tartumaa (Gunnar Siliard). (8) 19.08.1986 Pulgoja, Häädemeeste khk., Pärnumaa imm. (Mati Kose).

HK ei tunnustanud: 1870ndad - 1988 kõik ülejäänud teated - nende puhul tegemist kas väike-konnakotkaga *Aquila pomarina* või siis määramata konnakotkaga *Aquila pomarina/clanga*.

(2): Sits, 1933. HK otsus puudub: algus 05.1899 Löököva, 23.08.1912 Palmse, lõpp 03.1939 Võõpsu?, 13.05.1950 Külvandu, 16.07.1951 Kreo, 26.-29.06.1952 Tartu, 18.-30.06.1954 Arbavere, 25.09.1977 Patika, 19.07.1986 Hinnomäe.

Stepikotkas *Aquila rapax*

HK otsus puudub: 07.05. - 24.06.1986 Püspõhikvere, Äksi, Raigastvere, Kõnnujõe.

Kääpakorkas *Aquila heliaca* (0,0,0) (0)

HK ei tunnustanud: 16.08.1985 Narva jõe keskjooks.

Ameerika tuuletallaja *Falco sparverius* (0,1,0) (1)

(1) 28.06.1963 Merimets, Tallinn ♂ ad. (Hillar Pärjasaar). Ilmselt oli tegemist puuris peetud linnuga (Marek 1965).

Rabapistrik *Falco peregrinus* V, VI, VII (x, alates 1960: 23, 8)²

(1) 16.06.1960 Rapla khk., Harjumaa = Rapla raj. (Vilju Lilleleht). (2) suvi 1960 Suure-Jaani khk., Viljandimaa (Henn Vilbaste). (3) suvi 1960 Iisaku khk., Virumaa = K-Järve raj. paar (Heino Saarela). (4) suvi 1961 Iisaku khk. paar (Heino Saarela). (5) 16.05.1962 Suure-Jaani khk. pesa (H. Kalda, J. Kimmel). Tõestamata andmeil esines samas ka 1961.a. (J. Kimmel). (6) 24.05.1965 Kose khk., Harjumaa paar (Tiit Randla). Tõestamata andmeil kohatud samas hiljem ka pesakonda (Kevvai). (7) suvi 1966 Viru-Jaagupi khk., Virumaa = Rakvere raj. paar (Verner Vomm). (8) 00.07.1966 Saarde khk., Pärnumaa paar (Maasikmäe). (9) 08.05.1967 Tõstamaa khk., Pärnumaa (Fred Jüssi, Tiit Randla). (10) 1965 ja 1970 vahel Suure-Jaani khk. (Mart Toiberg). (11) 09.05.1970 Kursi khk., Tartumaa (Jaana Naaber). (12) 20.05.1970 Jüri khk., Harjumaa (Hillar Pärjasaar). (13) 13.06.1970 Kose khk. (Tiit Randla, Rein Saiuri). (14) 15.07.1970 Pärnu-Jaagupi khk., Pärnumaa (Eedi Lelov). (15) suvi 1970 Viru-Nigula khk., Virumaa = Rakvere raj. (E. Muttika). (16) 1970 Lüganuse/Iisaku khk., Virumaa = K-Järve raj (Heino Saarela). (17) 18.04. - 07.08.1971 Martna/Kulamaa khk., Läänemaa paar & pesa (Aivar Leito). (18) suvi 1971 Tõstamaa khk. (Eedi Lelov, Endel Arro). (19) 02.05.1972 Kadrina-Ilumäe khk., Virumaa = Rakvere raj. (Fred Jüssi). (20) 05.05.1972 Vändra khk., Pärnumaa = Rapla raj. (Lilliak). (21) 13.06.1972 Järva-Madise khk., Järvamaa (Raivo Leht). (22) 13.-14.05.1974 Harju-Risti khk., Harjumaa (Tiit Randla). Tõestamata andmeil esines samas ka 1966.a. (Richard Haarma). (23) 13.06.1974 Lüganuse khk. (Heino Saarela). (24) 1978 Lüganuse khk. (Heino Saarela, Riho Kõiveer). Tõestamata andmeil esines samas ka 1960.-1970. aastail (H. Saarela). (25) 22.05.1978 Kihelkonna khk., Saaremaa (Hans Soots). (26) 14.07.1979 Iisaku khk. (Mall Hiimäe). (27) 19.06.1983 Viru-Nigula khk. (Toomas Talve). (28) 16.07.1985 Iisaku khk. (Mall ja Mari Hiimäe). (29) 31.05.1987 Pärnu-Jaagupi khk. (Eedi Lelov). (30) suvi 1987 Iisaku khk. (Heino Saarela). Tõestamata andmeil esines siinkandis ka 1984., 1985. ja 1988.a. (31) 00.06.1988 Martna khk. (Andres Grahv).

HK ei tunnustanud: 1968 Tõhela (murdmisiäljed), 1965-70 Karja, 1970 Massiaru,

² - kaitseamärkidel on täpsed vooluskohad salastatud.

1970 Vihula, 1970 ja 1975 Kantsi, 1974-76 Karjasilla (Õun 1981), 1977 Soojärve, 01.07.1979 Järvesoo, 00.06.1980 Pada, 00.07.1980 Sakssaare, 1981 pesitsuskatse (Рандла 1985), 08.05.1987 Vaskräama.

Kirjandus: Viibaste, 1965; Kumari, 1974; Randla, 1971; Randla & Jüssi, 1971; Lelov, 1988; Leito, 1972, 1984; Õun, 1981; Lelov & Laur, 1990. HK otsus puudub: 1966 Tori khk., 1969 Lviuse khk., 1969 ja 1971 Iisaku khk., 1971 Saarde khk., 1976 ja 1977 Suure-Jaani khk., 1978 Äksi khk., 1979 ja 1987 Keila khk., 1983 Pärnu khk.

Vöötkakk *Surnia ulula* pesitsusteated ja vaatlused V, VI, VII

(1) enne 1897 Lehola?, Keila khk., Harjumaa pesa (Julius v. Gernet). (2) 25.05.1903 Paldiski läh., Harju-Madise khk., Harjumaa. (3) 23.06.1974 Nõmmemaa, Harju-Risti khk., Harjumaa = Haapsalu raj. pesa (Aarne Ots, August Kasemetsa).

HK ei tunnustanud: 20.05.1921 Ruhnu.

(1-2): Kumari, 1954. HK otsus puudub: 00.05.1893 Parametsa, 00.05.1942 Iimatsalu, 00.04.1947 Seidla?, 1951 Krani.

Kivikakk *Athene noctua* (1,0,0) (1)

(1) ca 1880 - 1885 Kolovere, Kullamaa khk., Läänemaa (G. von Peetz).

HK ei tunnustanud: 1980 (või 1979) Vängla.

Mustpea-hänilane *Motacilla flava feldegg* (0,2,1) (3)

(1) 18.05.1971 Käina laht, Käina khk., Hiiumaa ♂ (Joann Kallas). (2) 16.05.1974 Käina laht ♂ (J. Kallas). (3) 02.-03.06.1989 Rubina soo, Karksi khk., Viljandimaa ♂ ad. (Olev Merivee).

(1-3): Kallas, 1974, 1988 /'maskhänilase' nime all/; Ilisson, 1990. HK arutelult tagasi võetud: 07.06.1971 Käina laht.

Jögivästrik *Motacilla cinerea* (5,4,3) ()20)

(1) algus 08. 1890 ja 1902 vahel Hellenurme, Rõngu khk., Tartumaa (Mihkel Härms). (2) 00.04/05.1931 Keila-Joa, Keila khk., Harjumaa (Edv. Reinvaldt). (3) 00.08.1942 Kunda, Viru-Nigula khk., Virumaa (Loreida Pöder, L. Selli). (4) 03.05.1951 Saesaare, Võnnu khk., Tartumaa ♂ ad. (Eerik Kumari). (5) 00.07.1952 Aakre, Rõngu khk., Tartumaa 1 paar (Einu Rummel). (6) 05.-16.10.1960 Kanama, Keila khk., Harjumaa (Eet Tuule). (7) 20.04.1970 Vilsandi, Kihelkonna khk., Saaremaa 2 is. (Elviine Kullapere). (8) 04.06.1975 Pajaka, Nissi khk., Harjumaa = Rapla raj. 2 is. (Helgi Vasilenko). (9) 10.07.1975 Nõmmeveski, Kuusalu khk., Harjumaa 1 paar + 1 juv. (Enn Vasar, Eerik ja Ainõ Kumari). (10) keskpaik 06. - lõpp 07.1980 Karula, Haljala khk., Virumaa = Rakvere raj. (Kersti Kuusemets). (11) 08.05.1980 Russalu läh., Nissi/Märjamaa khk., Harju-/Läänemaa 4 is. (12) 06.05.1986 Kose, Kose khk., Harjumaa ♀ (Johannes Pärtels).

Tõestamata andmeil on liiki kohatud veel **00.07.1908** Saaremaa Paadlas, **1976** (või varem) Läänemaal Paekülas (pesitses), **1978** Virumaal Pühajõel ja **1979** Sõtkel (pesitses). Andmed vaatlejate poolt eksklikeks tunnistatud: **08.08.1980** Kabli (vt. Vilbaste, 1982). (1-9): Härms, 1927; Kumari, 1954; Tuule, 1975; Rootsmäe & Rootsmäe, 1981; Vasar, 1976. HK otsus puudub: **13.08.1979** Pulgoja, **1981** Kose - Ravila, **25.10.1986** Sojamaa.

Briti linavästriki *Motacilla alba yarrellii*

HK otsus puudub: **02.04.1986** Võnnu.

Siidisaba *Bombycilla garrulus* pesitsemine ja vaatlused VI-VII

(1) **11.06.1958** Kuusiku, Rapla khk., Harjumaa = Rapla raj. (Rein Pärj). (2) **09.06.1960** Raasiku, Harju-Jaani khk., Harjumaa 2 is. (Johannes Sakkus). (3) **18.06.1966** Viisandi, Kihelkonna khk., Saaremaa (Leo Aumees). (4) **06.07.1968** Laeva Peenraraba, Kursi khk., Tartumaa 1 ad. + 4 pull. (Tiit Randla). (5) **03.-05.06.1973** Muti, Tori khk., Pärnumaa 2 is. (Paul Sügav). (6) **01.06.1975** Audru-Liiva, Audru khk., Pärnumaa (Peeter Ild, Peeter Raja). (7) **10.07.1978** Vahtramäe, Viru-Nigula khk., Virumaa = Rakvere raj. (Randar Türkkel). (8) **16.07.1978** Viinistu, Kuusalu khk., Harjumaa 2 is. (Jaak Seene).

(1-6): Rootsmäe & Rootsmäe, 1972, 1981; Randla, 1968; Sügav, 1974; Raja, 1977. HK otsus puudub: **03.06. ja 01.07.1982** Kärkna mk., **29.07.1982** Kärkna mk. Täpsustamata andmetel on liiki kohatud ka **keskpaik 06. enne 1875** Tallinna lähistel (vt. Russow, 1880).

Vesipapp *Cinclus cinclus* pesitsemine ja vaatlused V-VII

(1) **enne 1875** Pühajärve, Otepää khk., Tartumaa 1 pesa. (2) **suvad 1882 - 1908** Palmse ümbruse jõed, Kadrina-Ilumäe khk., Virumaa üksikult, paari- või 2 paari kaupa (A. von der Pahlen). (3) **00.05? 1914** Parasmetsa, Karja khk., Saaremaa (Wladyslaw v. Szeliga-Mierzejewski). (4) **suvi 1915** Parasmetsa juv. (W. v. Szeliga-Mierzejewski). (5) **suvi 1933** Keila-Joa, Keila khk., Harjumaa (Tallinna Keskkooliõpilaste Bioloogiline Ekskursioonijaam). (6) **suvi 1936** Peetri j., Hargla khk., Võrumaa (Osvald Peltser). (7) **02.05.1940** Saesaare, Võnnu khk., Tartumaa (Eerik Kumari). (8) **00.07.1943** Haavoja, Harju-Jaani khk., Harjumaa (R. Talvik). (9) **02.05. ja 00.07.1947** Vändra, Vändra khk., Pärnumaa (Karl-Hanto Selmet). (10) **07.05.1956** Oandu, Lüganuse khk., Virumaa = Kiviõli raj. (11) **00.07.1958** Polli, Karksi khk., Viljandimaa (Kalev Pild). (12) **00.04. - 00.05.1971** Vastse-Roosa, Rõuge khk., Võrumaa 1 paar, pesa (Elmar Aare, Oskar Loorits). (13) **07.-09.05.1972** Saesaare ja Taevaskoja, Võnnu khk., Tartumaa = Põlva raj. (Ilse ja Lemming Rootsmäe, Eerik Kumari). (14) **28.07.1973** Jõelähtme jõe suue, Jõelähtme khk., Harjumaa (Are Haavel). (15) **02.07.1975** Keila-Joa 1 ad. + 1 juv. (Enn Vasar). (16) **00.07.1978** Vana-Vigala, Vigala khk., Läänemaa = Rapla raj. (Aleksander Heintalu). (17) **10.06.1979** Nõmmeveski, Kuusalu khk., Harjumaa (Arne Kaasik). (18) **1981 või 1982** Suure-Kambja,

Kambja khk., Tartumaa paar + juv. (Anne Tallmeister). (19) 00.07.1982 Joaveski, Kadrinalumäe khk., Virumaa = Harju raj. (Linda Metsaorg, Ruth Ling, Juhan Vilbaste, Soome entomoloogid). (20) 00.07.1983 Joaveski (Linda Metsaorg). (21) 00.07.1984 Joaveski (L. Metsaorg). (22) 11.04. - 28.05.1989 Märdi, Otepää khk., Tartumaa = Valga raj. paar + pesa (Tarmo ja Janek Evestus).

(1-14): Russow, 1880; Koch, 1911; Szeliga-Mierzeyewski, 1923; Rebane, 1933; Eplik, 1935; Peltser, 1937; Zastrov, 1966; Lint et al., 1963; Aare, 1971; Kumari, 1972; Vasar, 1976; Rootsmäe & Rootsmäe, 1976: annavad (14) leiu kohaks Jägala jõe. HK otsus puudub: kuni? 16.05.1974 Pärnu-Jaagupi läh., 08.05.1976 Tartumaa, 23.05.1976 Rapla läh., 03.05.1978 Virumaa, 09.05.1981 Saaremaa, kuni 1982? Valgesoo. Tõestamata/täpsustamata andmeid on liiki kohatud veel enne 1897 Kosenömmel, suvel 1932 või 1933 Jänedal, suvel? 1937 Rehesaares (vt. Lunts, 1937) ja suvel enne 1945 Soodla jõel (vt. Zastrov, 1966) - need kõik Järvamaal -, ca 20.05.1953 Viljandis, 00.07.1953 Virumaal Võsu jõel, suvedel 1978 ja 1980 Valgejõel ja suvel 198X Tartumaal Taevaskojas.

Rubiinööbik *Luscinia calliope* (0,1,0) (1)

(1) 25.05.1974 Suur-Kõbaja laid, Hanila khk., Läänemaa ♂ ad. (Jalde Maran, Indrek Kirss). Avaldatud: Maran, 1975.

Sinisaba *Tarsiger cyanurus* (0,0,2) (3 + 4 pull.)

(1) 00.05.1977 Kiidjärve, Võnnu khk., Tartumaa = Põlva raj. (Endla Verrev). (2) 24.04. - 22.06.1980 Kiidjärve paar + 4 pull. (Ilse Rootsmäe, Endla Verrev, Maire Peil). HK ei tunnustanud: 16.11.1981 Halliste. Kirjandus: I. Rootsmäe, 1981.

Kaelustäks *Saxicola torquata* (0,0,1) (1)

(1) 17. ja 22.07.1988 Kingli, Põide khk., Saaremaa ♂ (Eet Tuule).

Körbe-kivitäks *Oenanthe deserti* (0,0,2) (2)

(1) 12.04.1985 Vesiloo s., Kihelkonna khk., Saaremaa ♂ (Aivar Leito). (2) 17.05.1986 Ropka luht, Tartu ♂ (Oivo Rahusoo). (1): Leito, 1986.

Kivirästas *Monticola saxatilis* (0,0,1) (2)

(1) algus 05.1983 Sõrve säär, Jämaja khk., Saaremaa 2♂ (Matti Petrov).

Kaelusrästas *Turdus torquatus* (3,18,33) (169)

(1) 24.04.1868 Lehtse, Ambla khk., Järvamaa σ (Alexander Baron Hoyningen-Huene). (2) kevad enne 1875 Kopli, Tallinn σ ad. (Valerian Russow). (3) 13.11.1949 Väike-Nõmmeküla, Noarootsi khk., Läänemaa σ ad. (Oskar Timmerman). (4) 02.05.1957 Tallinn-Nõmme, Harjumaa σ ad. (Tiit Randla). (5) 1960 Vilsandi s., Kihelkonna khk., Saaremaa 1? is. (6) 15.04.1961 Kuressaare, Saaremaa 1 paar (E. Pöldvere). (7) I pool 03.1962 Vilsandi 1? is. (8) 26.09.1963 Sutlepa ja Väike-Nõmmeküla vahel, Noarootsi khk., Läänemaa σ (Eerik Kumari). (9) 17.04.1964 Kärkla läh., Pühalepa khk., Hiiumaa (Vello Tarning). (10) 10.04.1969 Vilsandi 2 is. (Leo Aumees). (11) 07.04.1970 Vilsandi (L. Aumees). (12) 11.04.1970 Vilsandi σ (L. Aumees). (13) 26.03.1971 Vilsandi σ (L. Aumees). (14) 22.10. ja 13.11.1971 Tallinn σ (K. Saar). (15) 02.04.1973 Vilsandi σ (Leo Aumees). (16) 26.04.1974 Vilsandi σ (Hans Soots). (17) 00.-16.10.1974 Tali, Saarde khk., Pärnumaa (Arkaadi Irdt). (18) 02., 17. ja 27.02.1975 Saue, Keila khk., Harjumaa ♀ (Eet Tuule). (19) 27.05.1975 Võrkrahu, Kihelkonna khk., Saaremaa σ (Hans Soots). (20) 29.-30.03.1976 Kuusnõmme, Kihelkonna khk., Saaremaa 1 paar (H. Soots). (21) 22.05.1976 Loonalaid, Kihelkonna khk., Saaremaa σ (H. Soots). (22) 01. ja 03.04.1977 Vilsandi ♀ (H. Soots). (23) 12.04.1977 Kuusnõmme σ (H. Soots). (24) 03.04.1978 Kuusnõmme ♀ (H. Soots). (25) 21.04.1978 Vilsandi ♀ (Virve Aumees). (26) 25.04.1978 Kotlandi, Kihelkonna khk., Saaremaa (Julius Mark). (27) 01.05. - 03.06.1978 Vilsandi 1 paar (Hans Soots, Virve Aumees). (28) 16. ja 24.04.1979 Vilsandi ♀ (H. Soots). (29) 06.05.1979 Vilsandi σ. (30) 12.05.1979 Kiirassaare, Kihelkonna khk., Saaremaa ♀. (31) 07.04.1980 Vilsandi σ (Hans Soots). (32) 10.-12.04.1980 Kuusnõmme 2♀ (H. Soots). (33) 15.-23.04.1980 Vilsandi ♀ (Hans Soots, Virve Aumees). (34) 28.04.1980 Kiirassaare ♀ (H. Soots). (35) 08.05.1980 Vilsandi 1 paar (H. Soots). (36) 23.10.1980 Sõrve säär, Jämaja khk., Saaremaa ♀ (Kaarel Laus). (37) 22.04. - 07.05.1981 Ülendi, Reigi khk., Hiiumaa 8-12 is. (Aare Elend, Vello Tarning). (38) 23.04.1981 Vilsandi 2♀ (Hans Soots). (39) 25.-26.04.1981 Vilsandi σ (H. Soots). (40) 26.04.1981 Kihelkonna, Kihelkonna khk., Saaremaa σ (H. Soots). (41) 26.04.1981 Kuusnõmme ♀ (H. Soots). (42) 27.04.1981 Kuusnõmme 2σ (H. Soots). (43) 03.-04.05.1981 Suureranna, Reigi khk., Hiiumaa ♀ (Kaljo Pall, Olev ja Eele Lauri). (44) 27.04.1982 Vilsandi (Arvo Kullapere, Jaan Fatal jt.). (45) 25.07.1982 Lohusalu, Keila khk., Harjumaa σ 1a+ (Roman Shergalin). (46) 08.10.1982 Sõrve säär σ ad. (Aarne Ots, Kaarel Laus). (47) 23.04.1985 Muti, Tori khk., Pärnumaa σ (Aarne Ots). (48) 25.10.1985 Sõrve säär σ (Eerik Leibak). (49) 16.04.1986 Tahkuna-Majaka mv., Reigi khk., Hiiumaa σ (Lembit Pannal, Helmi Laansalu jt.). (50) 26.04.1987 Vilsandi σ (Marika Aumees). (51) 24.04.1988 Kihelkonna 2σ (Arvo Kullapere). (52) 24.-26.04.1988 Jäärja, Saarde khk., Pärnumaa σ ad. (Olev Kuningas). (53) 24. ja 25.04.1988 Häädemeeste, Häädemeeste khk., Pärnumaa σ (Valdek Arumäe). (54) 25.04.1988 Libatse, Pärnu-Jaagupi khk., Pärnumaa σ ad. (Eedi Lelov).

HK ei tunnustanud: 09./19.05.1974 Karusaare.

(1-48): A. Hoyningen-Huene, 1869; Russow, 1880; Kumari, 1954 /annab (3) leiu kohaks ekslikult Noarootsi/; Timmerman, 1957; Randla, 1959; Aumees, 1971; Jõgi, 1965 /peab (8) leiu kohaks ekslikult Noarootsit/, 1967, 1972; Soots, 1981; Vilbaste, 1975, 1982; Tuule, 1975; Rootsmäe & Rootsmäe, 1981; Vilbaste et al., 1987; Rootsmäe, 1991. HK otsus puudub: 1860-(70?)-ndad Ähmja, 1976 Jausa, 05.04.1986 Hiiumaa.

Tõestamata/täpsustamata andmeil on liiki kohatud veel 00.06.1870 Läänemaal Saastnas (vt. Russow, 1880) ja 10.05.1967 Virumaal Tõdva-Kõnnul.

Mustpugu-rästas *Turdus naifcollis atrogularis* (0,1,0) (1)

(1) 01.02.1975 Jõgisuu, Keila khk., Harjumaa ♂ (Eet Tuule). Avaldatud: Tuule, 1975; Түүл 1985.

Tarna-roolind *Acrocephalus paludicola* (0,0,0) (0)

HK ei tunnustanud: 24.08.1988 Raana.

Väike-käosulane *Hippolais caligata* (0,0,2) (3)

(1) 05.06.1989 Laane läh., Nõo khk., Tartumaa 1 paar (Andres Kuresoo). (2) 16.08.1989 Vaibla, Kolga-Jaani khk., Viljandimaa (Indrek Ots, Kristjan Mäil, Arne Laansalu).

HK ei tunnustanud: 14.06.1987 Tabivere, 21.06.1987 Kaslii, 30.05.1988 Kanassaare, 30.05.1988 Mooste Metsküla.

Põlja-lehelind *Phylloscopus borealis* (0,1,2) (3)

(1) 29.05.1955 Linnanõmme, Torma khk., Tartumaa = Mustvee raj. ♂ ad. (Lemming Rootsmäe). (2) 14.06.1986 Kanama läh., Keila khk., Harjumaa ♂ (Eet Tuule). (3) 09.08.1989 Tănassilma jõe suue, Viljandi khk., Viljandimaa (Mait Trink, Andres Pae).

(1): Rootsmäe, 1959.

Kuld-lehelind *Phylloscopus proregulus* (0,2,10) (12)

(1) 17.10.1973 Kabli, Häädemeeste khk., Pärnumaa 1 is. (Kalev Jaama, Hans Soots). (2) 02.10.1974 Kabli (Henn Vilbaste, Vello Keppart). (3) 23.10.1980 Kabli (Henn Vilbaste, Peeter Ild, Agu Leivits). (4) 15.10.1981 Kabli (H. Vilbaste, P. Ild, A. Leivits). (5) 16.10.1981 Kabli (H. Vilbaste, P. Ild, A. Leivits). (6) 28.10.1981 Kabli (H. Vilbaste, P. Ild, A. Leivits). (7) 11.10.1982 Sõrve säär, Jämaja khk., Saaremaa (Kaarel Laus, Eerik Leibak). (8) 15.10.1982 Kabli (Peeter Ild). (9) 17.10.1982 Sõrve säär (K. Laus, E. Leibak). (10) 09.10.1985 Kabli (Henn ja Juta Vilbaste, Agu Leivits, Alar Soppe). (11) 13.10.1989 Kabli 1a (Jaanus Elts, Henn Vilbaste, Agu Leivits). (12) 24.10.1989 Sõrve säär (Eerik Leibak).

(1-12): Vilbaste, 1974, 1975, 1982; Vilbaste & Leivits, 1985; Vilbaste et al., 1987, 1991.

Vööt-lehelind *Phylloscopus inornatus* (0,5,27) (33)

(1) 13.10.1974 Kabli, Häädemeeste khk., Pärnumaa (Vello Keppart, Arkaadi Irdt,

Are Haavei, Maire Kalmus). (2) 28.09.1975 Kabli (Henn ja Enn Vilbaste jt.). (3) 30.09.1975 Kabli (H. ja E. Vilbaste jt.). (4) 02.10.1975 Kabli (H. ja E. Vilbaste, Vello Keppart). (5) 05.10.1975 Kabli 2 is. (Henn Vilbaste, Arkaadi Irdt). (6) 29.09.1978 Kabli (Peeter Ild, Henn Vilbaste). (7) 14.10.1980 Sõrve säär, Jämaja khk., Saaremaa (Kaarel Laus). (8) 17.09.1981 Kabli (Henn Vilbaste, Peeter Ild, Agu Leivits). (9) 02.10.1981 Kabli (H. Vilbaste, P. Ild, A. Leivits). (10) 10.10.1981 Kabli (H. Vilbaste, P. Ild, A. Leivits). (11) 14.10.1981 Sõrve säär (Kaarel Laus, Peeter Ild). (12) 20.09.1982 Kabli (Agu Leivits, Peeter Ild, Jutta Vilbaste). (13) 02.10.1983 Kabli (Agu Leivits, Henn ja Jutta Vilbaste, Vello ja Paul Keppart). (14) 25.09.1984 Sõrve säär (Eerik Leibak). (15) 05.10.1984 Lao, Tõstamaa khk., Pärnumaa (Peeter Ild). (16) 20.09.1985 Sõrve säär (Eerik Leibak). (17) 10.09.1985 Lao (Peeter Raja, Tenno Laur). (18) 04.10.1985 Lao (Peeter Ild). (19) 05.10.1985 Kabli (Henn ja Jutta Vilbaste, Agu Leivits, Alar Soppe). (20) 05. ja 09.10.1985 Kabli (H. ja J. Vilbaste, A. Leivits, A. Soppe, A. Anderson). (21) 11.10.1985 Kabli (H. ja J. Vilbaste, A. Leivits, A. Soppe). (22) 21.09.1986 Kabli (Agu Leivits). (23) 10.10.1986 Kabli (Agu Leivits, Henn Vilbaste, Katrin Kaldma). (24-26) 14. ja 22.09. ning 02.10.1988 Kabli kokku 3 is. (Henn, Jutta ja Enn Vilbaste, Agu Leivits, Jaanus Eits). (27) 05.10.1988 Sõrve säär (Eerik Leibak). (28) 06.10.1988 Võiste, Häädemeeste khk., Pärnumaa (Aivo Klein, Enno Tshetshin). (29) 08.10.1988 Võiste (Enno Tshetshin). (30) 11.10.1988 Kabli (Henn Vilbaste, Agu Leivits jt.). (31) 15.10.1988 Võiste (A. Klein, E. Tshetshin, M. Kadarik). (32) 28.09.1989 Kabli 1a (Henn ja Jutta Vilbaste, Agu Leivits).

HK ei tunnustanud: 00.05.1985 Jõgeva.

(1-32): Keppart, 1975; Vilbaste, 1975a / (1) leiu aeg ekslikult 19.10/, 1975b / (4-5) leiu aeg ekslikult "septembri lõpp"/, 1980, 1982; Vilbaste & Leivits, 1985; Vilbaste et al., 1985, 1987, 1989, 1990, 1991.

Tõmmu-ichelind *Phylloscopus fuscatus* (0,0,2) (2)

(1) 17.10.1986 Sõrve säär, Jämaja khk., Saaremaa ♂ (Eerik Leibak, Arnold Kristjuhan). (2) 02.11.1987 Sõrve säär (Eerik Leibak).

Viited: Leibak & Leivits, 1988; Vilbaste et al., 1990.

Siberi väike-ichelind *Phylloscopus collybita tristis* (0,0,17)(21)

(1) 23. ja 29.09.1984 Kabli, Häädemeeste khk., Pärnumaa (Henn ja Jutta Vilbaste, Agu Leivits). (2) 23.09.1984 Kabli (H. ja J. Vilbaste, A. Leivits). (3) 11.10.1984 Kabli (H. ja J. Vilbaste, A. Leivits). (4) 12.10.1984 Sõrve säär, Jämaja khk., Saaremaa (Eerik Leibak). (5) 15.10.1984 Sõrve säär (E. Leibak). (6) 08.10.1985 Sõrve säär (Eerik Leibak, Karl Teär). (7) 29.10.1986 Kabli 2 is. (Agu Leivits, Henn Vilbaste). (8) 03.10.1987 Sõrve säär (Eerik Leibak, Lauri Lutsar). (9) 22.09.1988 Kabli 3 is. (Agu Leivits, Jaanus Elts ning Henn, Jutta ja Enn Vilbaste). (10-12) 27. ja 28.09. ning 04.10.1988 Kabli kokku 3 is. (A. Leivits, H. Vilbaste jt.). (13) 04.10.1988 Lao, Tõstamaa khk., Pärnumaa 2 is. (Urmas Kirsimäe, Tenno Laur). (14) 14.10.1988 Lao (Peeter Ild). (15) 14.10.1988 Sõrve säär (Lauri Lutsar). (16) 17.10.1988 Kabli 1a + (Agu Leivits, Henn Vilbaste jt.). (17) 05.10.1989 Sõrve

säär (Eerik Leibak).

(1-16): Vilbaste et al., 1987, 1989, 1990, 1991; Leibak & Leivits, 1988. HK otsus puudub: 1986 Lao.

Lääne-pöialpoiss *Regulus ignicapillus* (4,2,1) (7)

(1) 00.06.1869 Tartu, Tartumaa σ (Valerian Russow). (2) 12.10.1869 Tartu σ 1a (Eduard Schwarz). (3) (hiljemalt) 1869 Järve, Tallinn σ ad. (Riedeil). (4) enne 1875 Helme, Helme khk., Viljandimaa σ ad. (Fr. v. Transehe-Roseneck). (5) 19.09.1973 Kabli, Häädemeeste khk., Pärnumaa σ (Henn Vilbaste, Kalev Jaama). (6) 08.10.1974 Kabli σ (Henn Viibaste, Vello Keppart). (7) 15.10.1985 Lao, Tõstamaa khk., Pärnumaa σ (Peeter ja Leili Raja).

HK ei tunnustanud: 24.12.1915 Lehtse (vt. ka Johansen, 1942).

(1-6): Russow, 1870, 1880; Lepiksaar & Zastrov, 1963; Vilbaste, 1974, 1975. Tõestamata andmeid on liiki kohatud veel 1860-ndail aastail, 1876 ja 1877 Harjumaa Vaidas (Koch 1911).

Kaelus-kärbsenäpp *Ficedula albicollis* (1,4,3) (9)

(1) 02.06.1932 Kunda, Viru-Nigula khk., Virumaa σ ad. (Alfred Leckbandt). (2) 26.-27.04.1962 Vilsandi, Kihelkonna khk., Saaremaa σ ad. (Evald Aus, Leo Aumees). (3) 20.05.1969 Vilsandi (L. Aumees). (4) 02.05.1972 Audaku, Kihelkonna khk., Saaremaa 1 is. (ilmselt σ ad.) (Mari Reitalu, Sirje Sillamaa). (5) 15.05.1972 Viisandi (Leo Aumees). (6) 00.07.1979 Tõravere, Nõo khk., Tartumaa σ (Märt Rahi). (7) 20.05.1985 Kihelkonna, Kihelkonna khk., Saaremaa 2 σ (Andres Kuresoo, Tiina Talvik). (8) 30.04.1986 Urissaare, Saarde khk., Pärnumaa σ (K. Alvet).

(1-5): Sits, 1935, 1936; Aumees, 1971 /annab (2) leiu ajaks ekslikult 23.-27.04/; Jõgi, 1973.

Roohabekas e. roovilbas *Panurus biarmicus* (0,0,59) (229)

(1) 15.04.1978 Ikla, Häädemeeste-Salatsi khk., Pärnumaa σ (Kalev Jaama, Henn Vilbaste). (2) 15.04.1978 Kabli, Häädemeeste khk., Pärnumaa σ (K. Jaama, H. Vilbaste). (3) 12.12.1980 Matsalu meri, Karuse khk., Läänemaa 1 paar (Ain Meriste). (4) 15.02.1981 Lihula meri, Lihula khk., Läänemaa 30-60 is. Tõenäoliselt samad isendid ka 28.02.1981 Lihula meri 1 paar ja 12.03.1981 Lihula meri 5 paari (Ain Meriste). (5) 21.03.1981 Matsalu meri 1 paar (Peeter Vissak, Aili Saluveer, Hedi Gerst, Maarika Saar, Merike Sudist). (6) 03.11.1981 Kasari jõe alamjooks, Kirbla/Lihula khk., Läänemaa 12 is. (Taivo Kastepõld). (7) 28. ja 31.03.1983 Kaselaht, Haniia khk., Läänemaa 2 is. (T. Kastepõld). (8) 01.08.1986 Pulgoja, Häädemeeste khk., Pärnumaa σ 1a (Mati Kose). (9) 15.08.1986 Pulgoja σ 1a (Agu Leivits). (10-15) 30.07. - 06.09.1987 Aljava, Muhu khk., Saaremaa kokku 10 is. (Priit Väjlamäe). (16) 13.08.1987 Pikla, Häädemeeste khk., Pärnumaa 2 is. (Mati Kose, Riho Lilleleht, Enno Tshetshin, Raigo Laine). (17) 20.08.1987 Pikla 4 is. (M. Kose, E. Tshetshin,

R. Laine). (18) 05.11.1987 Sörve säär, Jämaja khk., Saaremaa 6 is. (Eerik Leibak). (19-25) 24.07. - 16.08.1988 Pulgoja kokku 20 is. (Agu Leivits, Henn Vilbaste). (26-32) 30.07. - 17.08.1988 Aljava kokku 24 is. (Andrus Kuus). (33-37) 31.07. - 19.08.1988 Pikla kokku 9 is. (Mati Kose). (38) 12.08.1988 Koimenasva laid, Karuse khk., Läänemaa 2 is. (Eigo Hint, Arnold Kristjuhan jt.). (39) 27.-28.06.1989 Puise, Ridala khk., Läänemaa 2 1a (Vilju Lilleleht). (40-44) 26.07. - 21.08.1989 Pulgoja kokku 10 is. (Agu Leivits, Henn Vilbaste). (45-49) 30.07. - 18.08.1989 Aljava kokku 49 is. (Andrus Kuus). (50) 02.08.1989 Koimenasva (Gunnar Polma). (51) 02.08.1989 Puhtu, Hanila khk., Läänemaa (Enn Vilbaste). (52-56) 07.-23.08.1989 Pikla kokku 12 is. (Mati Kose). (57) 26.09.1989 Kabli 15 is. (Henn Vilbaste). (58) 05.-06.10.1989 Sörve säär σ ja 1a (Eerik Leibak). (59) 18.10.1989 Kabli 8-9 is. (Agu Leivits, Henn Vilbaste).

(1-59): Jaama, 1982; Meriste, 1982 / (4) leiu aeg ekslikult 16.02./; Vilbaste et al., 1990, 1991; Leivits & Vilbaste, 1990.

Lääne-sabatihane *Aegithalos caudatus europaeus* (0,0,12) (19)

(1) 09.10.1985 Lao, Tõstamaa khk., Pärnumaa (Peeter Ild). (2) 11.10.1985 Sörve säär, Jämaja khk., Saaremaa 2 is. (Eerik Leibak, Karl Teär). (3) 25.10.1985 Lao (Tenno Laur). (4) 30.09.1986 Sörve säär 2 is. (Eerik Leibak). (5) 07.10.1986 Kabli, Häädemeeste khk., Pärnumaa 3 is. (Agu Leivits, Katrin Kaldma, Henn Vilbaste, Alar Soppe). (6) 09.10.1986 Kabli 2 is. (A. Leivits, H. Vilbaste, K. Kaldma). (7) 13.10.1986 Kabli (A. Leivits, H. Vilbaste, K. Kaldma). (8) 17.10.1986 Lao 2 is. (Peeter Ild). (9) 23.10.1986 Lao 2 is. (P. Ild). (10) 23.10.1986 Sörve säär (Eerik Leibak). (11) 26.10.1986 Lao (Peeter Ild). (12) 27.10.1986 Kabli (Agu Leivits, Henn Vilbaste, Katrin Kaldma).

Lääne-sabatihased on meile jõudnud ilmselt sabatihase põhjasaunaliste invasioonide käigus. Viited: Leibak & Leivits, 1988; Vilbaste et al., 1987, 1988. HK otsus puudub: 18.07.1987 Kärkna mk.

Taigatihane *Parus cinctus* (0,0,3) (3)

(1) 11.10.1977 Kabli, Häädemeeste khk., Pärnumaa (Kalev Jaama, Kaarel Laus, Peeter Ild). (2) 18.10.1983 Kabli (Henn ja Juta Vilbaste, Agu Leivits). (3) 12.10.1986 Kabli (Agu Leivits, Henn Vilbaste, Katrin Kaldma).

(1-3): Vilbaste, 1978; Vilbaste et al., 1985, 1988.

Lasuurtihane *Parus cyanus* (1,3,8) (32)

(1) 25.11.1950 Rocca al Mare, Tallinn (Hillar Pärjasaar). (2) 05.01.1957 Niidu, Pärnu khk., Pärnumaa 1-2 is. (Paul Sügav). (3) 10.01. - 00.01.1970 Pelgulinn, Tallinn (Arnold Merihein). (4) 05.02.1973 Veibri, Tartu-Maarja khk., Tartumaa (Aavo Põlenik). (5) 16.01.1977 Ravila, Kose khk., Harjumaa (Tiit ja Toomas Pärtels). (6) 05.09.1982 Österby, Noarootsi khk., Läänemaa 2 is. (Karl-Hanto ja Tiiu Selmet). (7) 29.12.1985 Sirvaste läh., Otepää khk., Tartumaa = Põlva raj. 20-25 is. (Lembit Uuk). (8) 19.04.1986

Ravila (Toomas Pärtels). (9) 14.10.1986 Kabli, Häädemeeste khk., Pärnumaa 1a (Agu Leivits, Henn Vilbaste, Katrin Kaldma). (10) 20.10.1986 Kabli 1a (K. Kaldma, A. Leivits). (11) 31.10.1987 Kabli (K. Kaldma, A. Leivits). (12) 25.06.1989 Kanepi, Kanepi khk., Võrumaa = Põlva raj. (Indrek Nigul).

HK ei tunnustanud: enne 1859 Narva läh. (vt. Russow, 1880; Kumari, 1954), 15.01.1901 Tumala (vt. v.Toll, 1987), 1930?-ndad Taevaskoja (vt. Ivask, 1940).

(1-11): Kumari, 1954; Meriheine, 1970; Pärtels & Pärtels, 1977; Vilbaste et al., 1988, 1990.

Ida-puukoristaja *Sitta europaea asiatica* (1,0,10) (12)

(1) enne 1880 Tartu, Tartumaa (Karl v. Middendorff). (2-7) 12.-21.10.1983 Kabli, Häädemeeste khk., Pärnumaa kokku 7 is. (Agu Leivits, Henn ja Juta Vilbaste). (8) 07.12.1983 Kilingi-Nõmme, Saarde khk., Pärnumaa (Henn Vilbaste). (9) 16.02.1984 Tihemetsa, Saarde khk., Pärnumaa (H. Vilbaste). Sama isend 23.02.1984 Punapargi, Saarde khk., Pärnumaa (H. Vilbaste). (10) 12.10.1989 Kabli ♂ (Jaanus Elts, Henn Vilbaste, Agu Leivits). (11) 16.10.1989 Kabli ♀ (J. Elts, H. Vilbaste, A. Leivits).

Viited: Härms, 1937; Vilbaste & Leivits, 1985; Vilbaste et al., 1991. Kumari, 1954, annab (1) leiu kohaks Tartumaa. Tõestamata andmeil on alamliiki kohatud ka 19.-21.01.1977 Läänemaal Haapsalus, 00.01. - 00.03.1983 Vehendil ja 30.12.1988 Karussaares (mõlemad Tartumaal). Kõigil neil juhtudel oli tegemist vaatlustega, alamliigi kindlaks määramanguks piisav kirjeldus aga puudub.

Mustlauk-õgija *Lanius minor* (9,3,3) (17 + pull.)

(1) 1870-ndad Saastna, Karuse khk., Läänemaa (Valerian Russow). (2) 25.06.1893 Irboska läh., Petserimaa 1 paar (Andrejev). (3) 04.07.1900 Lidva jõe läh., Petserimaa ♂ ad., pesa. (4) 1901 ja 1908 vahel Harku läh., Keila khk., Harjumaa (v. Romm). (5) 1901 ja 1910 vahel Tapa läh., Ambla khk., Järvamaa (Max v. Middendorff). (6) 25.09.1906 Kopli, Tallinn. (7) keskpaik 08.1908 Haeska, Valjala khk., Saaremaa (Wladyslaw v. Szeliga-Mierzejewski?). (8) 00.06.1936 Sultsi läh., Paistu khk., Viljandimaa (Ants Murakin). (9) 10.07.1952 Kose - Verijärve läh., Rõuge khk., Võrumaa (Ülo Järvekülg). (10) 04.06.1968 Kanama, Keila khk., Harjumaa (Eet Tuule). (11) 13.04.1975 Audru-Liiva läh., Audru khk., Pärnumaa (Hilja Toimet, Peeter Raja). (12) 13.05.1976 Vihula, Haljala khk., Virumaa = Rakvere raj. (Heino Vijask). (13) 13.08.1977 Aasu, Keila khk., Harjumaa ad. (Eet ja Marta Tuule). (14) 22.05.1982 Haeska, Martna khk., Läänemaa ad. (Toomas Jüriado, Aarne Pruks, Juhan Pöldvere). (15) 14.08.1982 Avaste, Vigala khk., Läänemaa = Rapla raj. 2 is. (Hilja Toimet, Elmar Hanso, Andres Merits, Ilmar Soodla).

Viited: Russow, 1880; Kumari, 1954 /annab (4) leiu kohaks ekslikult Keila;/ Зарудный 1910; Wasmuth, 1909; Murakin, 1947; Lepiksaar & Zastrov, 1963; Tuule, 1975, 1978; Rootsmäe, 1979 /annab (11) leiu ajaks ekslikult 1976/; Rootsmäe & Rootsmäe, 1981 /annavad (11) leiu isendite arvuks ekslikult 2/. HK otsus puudub: 06.05.1979 Praadimaa, 03.-21.06.1980 Kastmekoja - Könnu, 24.05.1981 Nooritsmetsa. Tõestamata andmeil on liiki

kohatud veel enne 1875 Tartumaal Udernas ja Hellenurmes ning Võrumaal Võru ümbruses (Russow, 1880; Middendorff, 1885) ning 01.07.1967 Harjumaal Maissoo lähedal.

Punapea-õgija *Lanius senator* (0,1,0) (1)

(1) 25.09. - 02.10.1972 Kabli, Häädemeeste khk., Pärnumaa σ imn. (Kalev Jaama, Arne Härk, Henn Vilbaste). Avaldatud: Vilbaste, 1973.

HK ei tunnustanud: 26.12.1985 Sagadi.

Lanius nubicus

HK otsus puudub: 09.05.1978 Käina.

Laanenäär *Perisoreus infaustus* (4,9,5) (34)

(1) enne 11.10.1861 Avimurme metsad, Torma khk., Tartumaa 3 is. (Carl Robert Jakobson). (2) XX saj. algus? Lehtse, Ambla khk., Järvamaa. (3) XX saj. algus Keila/Harju-Madise khk., Harjumaal (v. Romm?). (4) 17.09.1949 Lohusuu vahtkond, Torma khk., Tartumaa 3 is. (Hillar Pärjasaar). (5) suvi 1956 Maladina ja Kamarna vahel, Iisaku khk., Virumaa = K.-Järve raj. (Valter Kangur). (6) 12.06.1957 Kreo vahtkond, Kose khk., Harjumaal 2 is. (Hillar Pärjasaar). (7) 27.03.1960 Krani vahtkond, Ambla khk., Järvamaa = Harju raj. 2 is. (H. Pärjasaar). (8) 19.09.1961 Möldripalu, Võnnu khk., Tartumaa (Ilse Rootsmäe). (9) 26.08.1963 Raadna ja Ranna-Pungerja vahel, Torma/Iisaku khk., Tartu-/Virumaa = K.-Järve raj. 3 is. (Lembit Enok). (10) 03.10.1965 Saue, Keila khk., Harjumaal 2 is. (Eet Tuule). (11) 21.09.1968 Udriku Suurjärve läh., Kadrina khk., Virumaa = Rakvere raj. 5 is. (Hillar Pärjasaar). (12) 13.10.1968 Rannamõisa ja Sõrve vahel, Keila khk., Harjumaal 2 is. (H. Pärjasaar). (13) 22.05.1974 Valgemetsa, Võnnu khk., Tartumaa = Põlva raj. (Lemming ja Ilse Rootsmäe). (14) II pool 04.1979 Tallinn-Nõmme, Harjumaal (Kirill Drews). (15) 27.04.1979 Oonurme, Iisaku khk., Virumaa = K.-Järve raj. 3 is. (Juhan Lepasaar). (16) 31.05.1979 Kõrbse?, Kadrina khk., Virumaa = Rakvere raj. (Eduard Leppik). (17) 06.04. ja/või 26.06.1981 Enniksaare, Torma khk., Tartumaa = K.-Järve raj. (Juhan Lepasaar). (18) 23.06.1986 Pereküla, Pärnu-Jaagupi khk., Pärnumaa (Eedi Lelov).

(1-10): Jürgenstein, 1925; Lepiksaar & Zastrov, 1963; Koch, 1911; Kumari, 1954; Mank, 1962; Tuule, 1966. Tõestamata andmeid esines veel 1871-73 Avinurme metsades Põhja-Tartumaal (Russow, 1874: pesitsemine ja pesitsuskatse; vt. ka Kumari, 1954) ning 1870(-80?)ndail Võrumaal Tudu, Pagari ja Voka metsades (Russow, 1880; Löwis, 1898).

Pyrrhocorax pyrrhocorax (0,0,0) (0)

HK ei tunnustanud: 27.04.1988 Kärevere, 27.04.1988 Mäo.

Roosa-kuldnokk *Sturnus roseus* (7,0,1) (8)

(1) lõpp 06.1902 Irboska, Petserimaa. (2) XX saj. algus Merimets, Tallinn (v. Romm). (3) XX saj. algus Härgla, Juuru khk., Harjumaa (R. von Wetter-Rosenthal). (4) 00.07.1908 Varangu, Haljala khk., Virumaa (Nicolai v. Lueder). (5) suvi 1909 Kalvi, Viru-Nigula khk., Virumaa (G. Baron Schilling). (6) 00.03.1930 Aa, Lüganuse khk., Virumaa (Valter Kangur). (7) 09.07.1949 Koigi ja Laimetsa vahel, Peetri/Pilistvere khk., Järva-/Viljandimaa (Hillar Pärjasaar). (8) 17.04.1979 Laagitsa, Tõstamaa khk., Pärnumaa (Endel Arro).

(1-7): Зарудный 1910; Koch, 1911; Kumari, 1954 /annab (3) ja (7) leiu ebatäpse leiu kohaga/. Tõestamata andmeid on liiki kohatud veel lõpp 04./algus 05.1911 Saaremaal Tumalas.

Maina *Acridotheres tristis* (0,0,0) (0)

HK ei tunnustanud: 00.09(?) 1978 Kõmsi. Teade ennatlikult avaldatud: Renno, 1980.

Lumearblane *Montifringilla nivalis* (0,0,0) (0)

HK ei tunnustanud: 15.04.1980 Soomra.

Sirivint *Fringilla teydea* (0,1,0) (1)

(1) 21.-25.06.1967 Haapsalu, Läänemaa ♂ ad. (Gustav Nõlvak). Ilmselt polnud isend saabunud Eestisse looduslikult.

Männileevike *Pinicola enucleator* pesitsemine ja vaatlused 15.V - 31.VII

(1) 14.06.1936 Pikavere - Alavere, Jüri/Kose khk., Harjumaa (Joosep Epiik). (2) 31.05.1955 Linnanõmme, Torna khk., Tartumaa = Mustvee raj. (Ilse Rootsmäe). (3) 10.07.1960 Kingli, Põide khk., Saaremaa 2♂ 2♀ (Eet Tuule). (4) 16.07.1960 Hanikatsi laid, Pühalepa khk., Hiiumaa 1 paar (Valdur Paakspuu). (5) 07.-08.07.1975 Laukasoo, Kadrinallumäe khk., Virumaa = Rakvere raj. 1 paar + 1 juv. (Ruth Ling, Kalev Rattiste).

(1-5): Lint et al., 1963; L. Rootsmäe, 1959; Tuule, 1962; Paakspuu, 1970; Ling & Viht, 1981. HK otsus puudub: 24.05.1964 Edela-Virumaa, 30.05.1965 Virumaa, 03.06.1975 Märjamaa läh., 30.05.1977 Harjumaa.

Põhjatsitsitaja *Emberiza rustica* (0,0,17) (21 + pull.)

(1) 12.05.1978 Irna raba, Järva-Madise khk., Järvamaa ♂ (Anti Õun). (2) 19.06.1979 Koiu vahtkond, Kadrina khk., Virumaa = Rakvere raj. 1 paar + 1 pull. (Ilmar Rootsi). (3) 08.07.1980 Klaanemaa, Noarootsi khk., Läänemaa ♂ (Olav Renno). (4) 03.05.1981 Amula, Jõhvi khk., Virumaa = K.-Järve raj. ♂ 2a (Verner, Vello ja Paul Keppart). (5) 07.05.1981

Puhatu läh., Iisaku khk., Virumaa = K.-Järve raj. ♂ (Eerik Leibak). (6) 29. ja 31.05. vahel 1981 Naissaar, Harjumaa ♂ (Jevgeni Shergalin). (7) 04.08.1982 Sürgavere, Suure-Jaani khk., Viljandimaa ♀ 1a (Aarne Ots). (8) 18.08.1982 Sürgavere 1a (Aarne Ots). (9) 14.05.1983 Palupõhja vahtkond, Kursi khk., Tartumaa 3♂ (Vilju Lilleleht, Fred Jüssi, Tiit Randla, Anti Öun). (10) 15.06.1983 Kreo vahtkond, Kose khk., Harjumaa ♂ (Fred Jüssi, Aavo Põlenik). (11) 16.09.1983 Kabli, Häädemeeste khk., Pärnumaa 1a (Agu Leivits, Henn ja Juta Vilbaste). (12) 12.05.1984 Gorodenka läh., Iisaku-Vihtse khk., Virumaa = K.-Järve raj. ♂ (Tiit Randla, Peeter Ernits). (13) 13.06.1984 Taganurga, Kose khk., Harjumaa ♂ (Tiit Randla). (14) 27.08.1984 Sörve säär, Jämaja khk., Saaremaa ♀ (Eerik Leibak). (15) 01. ja 03.10.1984 Sörve säär ♂ (E. Leibak). (16) 29.06.1986 Ohepalu läh., Kadrina khk., Virumaa = Rakvere raj. 1 paar + 4-5 pull. (Tiit Randla, Lembit Suureaar). (17) 06.06.1988 Sassukvere, Kodavere khk., Tartumaa = Jõgeva raj. ♂ ad. (Ilse Rootsmäe).

HK ei tunnustanud: 16.10.1985 Karussaare, 29.01.1989 Lepikvälja.

(1-15): Öun, 1979; Roots, 1980; Ots, 1983; Shergalin, 1983; Vilbaste et al., 1985, 1987.

Väiketsiitsitaja *Emberiza pusilla* (0,0,4) (5)

(1) 25.04.1979 Imavere läh., Pilstvere khk., Viljandimaa = Paide raj. 2 is. (Heinrich Veromann). (2) 13.10.1984 Sörve säär, Jämaja khk., Saaremaa (Eerik Leibak). (3) 10.09.1985 Sörve säär (E. Leibak). (4) 18.10.1989 Sörve säär 1a (Eerik Leibak, Sven Karu).

(1-4): Veromann, 1979; Vilbaste et al., 1987a, 1987b, 1991.

Kuldetsiitsitaja *Emberiza aureola* (0,1,2) (4)

(1) 13.06.1972 Põhja-Malusi s., Kuusalu khk., Harjumaa 1 paar (Ahto Kesamaa, Olav Renno, August Mank). (2) 15.05.1977 Kinsi läh., Põlva khk., Võrumaa = Põlva raj. ♂ (Ilse ja Lemming Rootsmäe). (3) 09.05.1984 Karisöödi, Hargla khk., Võrumaa ♂ (Rein Lepp).

HK ei tunnustanud: 14.05.1972 Kalli j. (vt. Jögi, 1973).

(1-2): Kesamaa, 1977 /kõneleb vaid 1 isendist/; Rootsmäe & Rootsmäe, 1977.

Halltsiitsitaja *Miliaria calandra* (12,7,6) (35)

(1) 25.07.1884 Röpina, Röpina khk., Võrumaa. (2) kevad 1901 või 1902 Roomassaare, Kuressaare l., Saaremaa (Wladyslaw v. Szeliga-Mierzejewski). (3) lõpp 03. - lõpp 04.1906 Kuressaare, Saaremaa. (4) 17.08.1910 Anseküla, Anseküla khk., Saaremaa (F.E. Stoll). (5) 09.09.1914 Karja, Karja khk., Saaremaa ad. + juv. (W. v. Szeliga-Mierzejewski). (6) 05.07.1939 Hosholm, Vormsi khk., Läänemaa 1 paar (Kuno Tomasson). (7) 07.07.1939 Fällarna, Vormsi khk., Läänemaa (K. Tomasson). (8) 13.05.1945 Laagri, Keila khk., Harjumaa ♂ (Aino Kumari). (9) 29.05.1947 Liiva, Nõmme l., Harjumaa pesa (Hillar Pärjasaar). (10) 21.07.1948 Selja, Haljala khk., Virumaa (Eerik Kumari). (11) 10.-11.06.1952 Irboska, Petserimaa kokku 4 is. (Ahto Jögi). (12) 11.06.1952 Mõla, Petserimaa

2 is. (Ahto Jõgi, Olav Renno). (13) **01.05.1954** Puhtu, Hanila khk., Läänemaa σ ad. (Erik Kumari, Elmar Savi). (14) **27.06.1965** Audru, Audru khk., Pärnumaa (Eduard Sadam). (15) **02.04.1967** Saue, Keila khk., Harjumaa σ (Eet Tuule). (16) **05.05.1968** Vilsandi, Kihelkonna khk., Saaremaa 2 is. (Leo Aumees). (17) **26.04.1970** Vilsandi (Leo Aumees). (18) **00.06.1971** Mohni s., Kausalu khk., Harjumaa (Olav Renno). (19) **03.04.1975** Vilsandi (Virve Aumees). (20) **02.05.1977** Kihnu s., Tõstamaa khk., Pärnumaa (Arvo Täll). (21) **03.05. - 08.06.1977** Kihnu (A. Täll). (22) **13.04.1978** Vilsandi 2 is. (Hans Soots). (23) **07.05.1978** Palamuse läh., Palamuse khk., Tartumaa = Jõgeva raj. (Toomas Pärtels, Mati Martinson). (24) **12.08.1982** Randvere, Jõelähtme khk., Harjumaa (Andrei Shergalin). (25) **05.07.1985** Kõnnuõie, Äksi khk., Tartumaa = Jõgeva raj. 2 is. (Lembit Enok).

HK ei tunnustanud: **06.04.1977** Tudulinna, **18.06.1977** Tammistu, **10.04.1979** Kauksi, **09.05/06.1980** Pereküla, **22.06.1981** Järva-Jaani, **00.06/07.1981** Siimusti, **15.06.1982** Paluküla, **05.09.1982** Järva-Jaani, **30.04.1986** Peressaare, **20. ja 22.07.1987** Paluküla.

(1-11): Schweder, 1894; Grosse & Transehe, 1929; Mierzejewski, 1910; Stoll, 1911; Szeliga-Mierzejewski, 1923; Kumari, 1954 /esitab (10) leiu kohta ebatäpselt/; Jõgi, 1961; Rootsmäe, 1966; Tuule, 1975; Aumees, 1971; Renno, 1981. HK otsus puudub: kuni **1967** ja **17.03.1988** Matsalu RL, **27.06.1977** Sülgoja, **26.04.1980** Nuudinõmme.

Artikli koostajad on tänulikud kõigile EOÜ liikmetele ja teistele vaatlejatele, kes on harulduskomisjorile saatnud teateid oma vaatlustest ning nii mõnelgi korral soostunud vastama komisjoni täpsustavatele pärimistele. Erilist tänu võigneme Triini Paakspuule ning Virve ja Marika Aumehele aega ja vaeva nõudnud töö eest Matsalu ja Vilsandi RL arhiivides.

Teateid vigadest ja täpsustusi avaldatud leidude kohta ootame aadressil EOÜ harulduskomisjon, pk. 43, 2409 Tartu. Samal aadressil palume saata ka materjali kõigi nende leidude kohta, mis käesolevas aruandes puuduvad (NB! Suuränni, stepi-loorkulli ja jahipistrikü senised leiud avaldame "Hirundo" järgmistes numbrites). Samal aadressil ootame muidugi teateid ka HK-s registreeritavate liikide kohta (vt. Kumari välimääraja IV trüki lisa).

Oma aruande kahe eelmise osa kohta saame teha järgmised parandused ja täpsustused:

"Hirundo" nr. 7/8

- lk. 16 Hõbehaigur *Egretta alba* (1) lõpp **08.1914** Tulpe s., Püha khk., Saaremaa mitmel korral. Alus: v. Toll, 1987 (Kumari, 1954, annab leiukoha ebatäpselt).
lk.16-17 Purpurhaigur *Ardea purpurea* (2-5) 1969 - 1971 kõiki isendeid vaaties **Valdur Paakspuu**.